

AKTE MAANA

Gellie gielh

LAHKOEHTIBIE

Dov maana akte millijovnelähkoen maanijste gie gelliengieleh fuelhkesne bæjjene.

SOPTSESTH JÏH LAAVLOEH DOV “VAAJMOEGÏELESNE” DOV VELLINE

- Dan buerebe ietniegïelem maahta buerebe bësele mubpiem gïelem lieredh.
- Dan jeenjebe åådtje gïelem golte-lidh jÏh soptsestidh dan væjkalåbpoe sjædta.
- Stååkedimmesne mubpiej maanaj-gujmie dovne maanan ektiespielem jÏh gïeeldh maahtaldahkem evtiedieh. DÏhte lea dan gaavhtan hijven mubpide maanide gïeh seamma bæries råakedh.

AAREH GÏELELÏEREME AALKA

- Joe goh boernes maana leara tjid-tjen gïelem damtedh. Eksperimenth leah vuesiehtamme njieljje dygnh bæries vellie tjid-tjen gïelem tuhtje bööremes, maam mubpie nyjsenæjja soptseste, enn jeatjah gïelh mah seamma nyjsenæjja soptseste.
- Gaajhkh veartenen gïeletjoejh leah vellien balterdimmesne, mohte maana ajve dah gïeletjoejh mah byjreskisnie utnehte.
- Gosse 10 askh bæries maana “soptseste” guhkies balterdim-

mie-monolåågesne jïevkehtimmine jÏh diedteme.

GUKTIE MAANAH GUEKTIENGÏELEH SJIDTIEH

- Juktie sveerjengïele lea jienebelåhkoen gïele jÏh dov maanan voelph dam soptsestieh jÏh aaj skuvlesne, dÏhte vihkeles maana åådtje fuelhkien gïelem ovmessie tsiehkine dååjrehtidh.
- Jåerhkieh dov ietniegïelem soptsestidh dov maanine jilhts dÏhte sveerjengïelesne vaestede. Skreejrh dov maanam dijen gïelem soptsestidh.
- Vuesehth maanam datne garmere dov gielen åvteste, jilhts ij mubpie dam soptsesth.
- Jis ih datne jallh ij dov guejmie sveerjengïeeldh vihkeles dåtnoeh gåabpatjahkh mieleden dÏhte positjive maana sveerjengïelem leara. Jis dåtnoeh ovmessie gïelh utneden aaj vihkeles dåtnoeh sinsitnien gïelide vierhtiedidien.

GELLIENGÏELEH EVTIEDIMMIE

- Maana gie gellie gïeline byjjene aalka soptsestidh seamma aalterisnie goh aktengïeleh maana.
- Gelliengïelen evtiedimmie prinsihpesne dæerede seamma evtiedimmiem goh aktengïeleh maana.

- Gelliengieleh maanah aareh lirieh dej gïelide juekedh jïh dan ävteste gïelide vueptiestieh aarebe enn aktengieleh maanijste.
- Maanan ovnessie gïelh ovnessie boelhkine jieliedisnie domineerieh.

Gïelem maethedh lea dennie byjresknie mahta ärrodh gusnie lea.

Jis byjreske gelliengieleh maana gaajhkh dan gïelh daarpesje.

Ektievoetem daarpesje almetjigujmie gïeh maana eahtsa jïh lihke orre, dihte nænnoste mij jallh mah gïelide maana leara.

Bööremes vuekie maana dov gïelem lieredh lea læstosne jïh aavosne. Voejhkelh iedtjem skreejredh jïh laavloeh, stääkedh, soptsesh soptsesth. Jïh gosse maana bäärasåbpoe – lohkh ektesne! Gærjagætie maanagærjah åtna gellie ovnessie gïeline.

IJ MAAM AKT MAAHTA DAAM EKTIE SOPTSESTALLEMEN SIJJESTE BÅATA

Bööremes vuekie lieredh soptsestidh – seamma saajt jis lea akte jallh jienebh gïelh – lea ektiespïelesne datnine jallh jeatjah vihkeles almetjinie. Mohte ij maam akt maethieh soptsestallemen sijjeste ärrodh!

GÅÆSSIE GALKA LOGOPEEDEM BÏELJELIDH?

- Jis datne mielh dov maanan gïelem söjmebe evtiedidh enn äerpenh jallh jeatjah maanah seamma aalterisnie jïh tsiehkesne.
- Jis dov maana lea sveerjengïeleldh byjreskisnie orreme (aarhskuvle, maanagehtije) jaepien raejeste göökte jaepiej raajan mohte læjhkan ij “aarkebiejjien sveerjen gïelem” soptsestidh, maam maatjah veanh-tadidh.

Dellie galka dov BVC-skïemtjesåjhterem jallh logopeedem bïeljelidh.

© Monica Westerlund, dosente, leg. logopeede

Gieleviermie lea laavenjosteme BVC:n, gærjagåetiej,
Ræhpas aarhskuvlen jih logopedijen gaskem
Uppsala leenesne.